

Odvetniška zbornica Slovenije

Komisija za etiko

Odvetnica Živa Drol Novak – preds.

Odvetnica Tatjana Ahlin

Odvetnik Janez Starman

Št. 940/2020

Ljubljana, 10. 11. 2020

Mnenje o skladnosti ravnanja odvetnice z načeli in pravili Kodeksa odvetniške poklicne etike

*Komisija za etiko Odvetniške zbornice Slovenije je v skladu s 6. pravilom
Kodeksa odvetniške poklicne etike, na podlagi obvestila ,
, obravnavala ravnanje
odvetnice ter*

sprejela stališče,

*da s tem, ko je v članku v reviji l z dne
28. 5. 2020 in v članku časopisa z dne 6. 4. 2020 javno izrazila svoje
stališče glede dela sodišč in sodnice v konkretnem sodnem sporu ni kršila
pravil in načel Kodeksa odvetniške poklicne etike.*

Obrazložitev:

*Odvetniška zbornica Slovenije je dne 1. 6. 2020 prejela pisanje
, naslovljeno
kot »obvestilo o ravnanju odvetnice v zadevi opr. št. «.
Odvetniška zbornica Slovenije je pisanje štela kot prijavo zoper odvetnico
(nadaljevanju: odvetnica), zato jo je odstopila v obravnavo
Komisiji za etiko Odvetniške zbornice Slovenije.*

*(v nadaljevanju: prijavitelj) v prijavi navaja, da
odvetnica v pravdni zadevi opr. št. , ki teče pred tem sodiščem
zaradi razveze zakonske zveze in zaupanja otrok v varstvo in vzgojo, zastopa
toženo stranko. Kot navaja prijavitelj, odvetnica ves čas izraža nezadovoljstvo
z vodenjem postopka s strani razpravljajoče sodnice*

Postopek je še v teku in je zelo odmevno medijsko obravnavan tudi po zaslugi odvetnice, ki v reviji _____ z dne 28. 5. 2020 v _____ izrazito slabšalno piše o konkretni družinski zadevi, o sodeči sodnici in predsedniku sodišča.

Prav tako odvetnica po mnenju prijavitelja v komentarju časopisa _____ z dne 6. 4. 2020 sodečo sodnico poleg še nekaterih drugih sodnikov izpostavi z imenikom in priimkom, delo in odločitve sodnikov skozi celoten komentar označuje kot samovoljno ravnanje, kršenje procesnih pravic in ustavne pravice do poštenega sojenja, kot krivce za takšno ravnanje pa vidi vodstva sodišč. Po mnenju prijavitelja je način pisanja odvetnice zaničljiv in ni skladen z 18. členom Kodeksa odvetniške poklicne etike.

Prijavitelj še posebej navaja, da je odvetnica v predlogu za izločitev sodnice z dne 23. 1. 2020 zapisala, da med drugim izločitev predlaga iz razloga, ker je sama zoper sodnico podala kazensko ovadbo zaradi kaznivega dejanja protizakonitega, pristranskega in krivičnega sojenja po 288. členu KZ-1. Odvetnica je kazensko ovadbo tudi priložila predlogu za izločitev sodnice. Po mnenju prijavitelja gre za nedopusten pritisk na sodnico pri sojenju v še odprti zadevi, verjetno pa tudi za zlorabo procesnih pravic. Odvetnica namreč svoje že tako nedopustno ravnanje uveljavlja še kot odklonitveni razlog po 6. točki 70. člena ZPP in s tem želi doseči razrešitev razpravljajoče sodnice. Prijavitelj nadalje navaja, da je odvetnica s pisanjem Sodnemu svetu želela prikazati, da je sodnica spis v reševanje prejela mimo določb Sodnega reda in v nasprotju z načelom zakonitega (naravnega) sodnika.

Sodni svet po proučitvi njene zahteve kršitev pravic ni ugotovil. Po mnenju prijavitelja odvetnica zasleduje cilj, da sodečo sodnico z osebno diskreditacijo, ki z etičnim in strokovnim odvetniškim zastopanjem nima nič skupnega, izloči iz obravnavanja zadeve, kar pa je po mnenju prijavitelja v nasprotju s 3. in 20. členom Kodeksa odvetniške poklicne etike. Prijavitelj je prijavi priložil obširno listinsko dokumentacijo, med drugim več spisnih listin, ki podrobno razkrivajo vsebino družinskega spora opr. št.

Odvetnica je v odgovoru dne 15. 6. 2020 vse očitke prijavitelja zavrnila. Prijavo razume kot poskus, da se jo utiša in ustavi pri opozarjanju na škandalozne in strokovne napake sodišča v predmetni zadevi. Glede očitkov, ki se nanašajo na tajnost družinskih postopkov, odvetnica navaja, da načelo tajnosti dosledno spoštuje in ga v svoji dolgoletni praksi ni nikoli ni prekršila. Tudi sodeča sodnica odvetnice doslej ni nikoli kaznovala na podlagi 11. člena ZPP zaradi kršitve tajnosti, niti glede ostalih očitkov iz prijave. Ker sodišče ni izkoristilo možnosti kaznovanja odvetnice znotraj sodnega postopka, bi se prijava na Odvetniško

zbornico Slovenije lahko nanašala kvečjemu na vsebino njenih dveh člankov. Odvetnica pa poudarja, da tajnost postopka ne more biti ovira, da kot odvetnica ne opozarja na kršitve zakona in ustave, katerih žrtve so poleg skrbne mame tudi trije mladoletni otroci. Ob očitku kršitve tajnosti postopka pa se po mnenju odvetnice nakazuje kršitev tajnosti s strani prijavitelja, ki je prijavi priložil več listin sodnega spisa opr. št. in razkril identiteto udeležencev.

Glede očitkov prijavitelja, da ima odvetnica nespoštljiv odnos do sodnice in prijavitelja, pa je odvetnica navedla, da niti sodnice, niti prijavitelja ne pozna osebno, v obeh člankih je izpostavila le njuno škodljivo, nestrokovno in pristransko delo ter zgolj dodala podatek, za čigavo delo gre. Po mnenju odvetnice je potrebno v kritiki izpostaviti slabega posameznika, da ne pade senca na vse ostale sodnike na sodišču, med katerimi je nekaj vrhunskih posameznikov.

Prijavitelj je prijavo dopolnil dne 18. 6. 2020 s pregledom poslovanja v zadevi Okrožnega sodišča v Ljubljani opr. št. z dne 10. 6. 2020. Prijavitelj ponovno zatrjuje, da je zastopanje tožene stranke s strani odvetnice nekonstruktivno in ni v duhu zasledovanja koristi mladoletnih otrok.

Na dopolnitev prijave se je odvetnica odzvala dne 3. 7. 2020. V odgovoru ponovno zavrača očitke ter se vsebinsko opredeljuje do ugotovitev v pregledu poslovanja sodišča.

Komisija za etiko je po skrbni presoji prijave, njene dopolnitve ter pojasnil odvetnice mnenja, da odvetnici ni mogoče očitati kršitev pravil in načel pri opravljanju odvetniškega poklica.

Uvodoma je potrebno pojasniti, da Komisija za etiko ne more in ne sme posegati v postopke, ki tečejo pred pristojnimi sodišči. Zakon o pravdnem postopku v 11. členu določa, da si mora sodišče prizadevati, da se opravi postopek brez zavlačevanja in s čim manjšimi stroški, kakor tudi, da se onemogoči vsaka zloraba pravic, ki jih imajo stranke v postopku.

Vodja posameznega postopka pred sodiščem je sodeči sodnik, in kot tak tudi varuh pravic v postopku, katerega vodi. Če odvetnik z namenom škodovati drugemu ali s ciljem, ki je v nasprotju z dobrimi običaji, vestnostjo in poštenjem, zlorabi pravice, ima vodja postopka pravico in tudi dolžnost, da kršitelju izreče ukrepe, določene z zakonom.

Naloga odvetnika v sodnem postopku pa je vestno in požrtvovalno zastopanje svoje stranke tako, da uporabi zanjo vsa možna in dopustna zakonita sredstva (41. člen Kodeksa odvetniške poklicne etike).

Iz prijave ne izhaja, da bi sodeča sodnica v sodnem postopku ugotovila uporabo nezakonitih sredstev ali ravnanje odvetnice v nasprotju z dobrimi običaji, vestnostjo in poštenjem, zlorabo pravic, ali škodovanje drugemu, zato takšnih kršitev, ki niso bile ugotovljene v primarnem sodnem postopku, v katerem naj bi do domnevnih kršitev prišlo, ne more ugotoviti Komisija za etiko.

Tudi sicer Komisija za etiko ob proučitvi postopanja odvetnice ugotavlja, da ta v konkretnem družinskem sporu ni storila ničesar, kar ne bi bila uporaba zakonitih pravnih sredstev. Uporaba pravnih sredstev, pa naj bo to pritožba, ugovor, zahteva za izločitev sodnika ali podaja kazenske ovadbe, so zakonita pravna sredstva, ki jih odvetnik lahko uporabi za zaščito pravic svoje stranke. Katero zakonito pravno sredstvo bo odvetnik uporabil pri zastopanju svoje stranke, je njegova od vseh zunanjih vplivov neodvisna odločitev (11. člen Kodeksa odvetniške poklicne etike).

Prav tako se Komisija za etiko ne more opredeljevati do navedb v prijavi, ki se nanašajo na vsebino konkretnega družinskega spora, v katerem odvetnica zastopa toženo stranko, saj bi s tem po nepotrebnem ter brez pravne podlage razgalila osebne okoliščine strank družinskega spora, ki je zaradi narave stvari zaupen in taje, posegla pa bi tudi v pristojnost sodišča.

Komisija za etiko tudi ni mogla slediti očitku odvetnici v prijavi, da njeno zastopanje ni v duhu zasledovanja koristi mladoletnih otrok, saj za takšen zaključek v predloženih dokazih ni našla podlage.

Vsekakor pa je Komisija za etiko presojala očitke, ki se nanašajo na za prijavitelja sporna članka (časopis z dne 6. 4. 2020, strokovna revija z dne 28. 5. 2020), katerih avtorica je odvetnica.

Kodeks odvetniške poklicne v 9. členu odvetniku nalaga, da naj se odlikuje v načelnosti in trdni obrambi ustavnih svoboščin ter zakonskih pravic in koristi svojih strank. Komisija za etiko v za prijavitelja spornih člankih odvetnice ni zaznala, da bi bil njihov namen žaljenje sodišča, temveč izboljšanje dela pravosodja, katerega del je tudi odvetništvo.

Ni dvoma, da je bila odvetnica v člankih ostra v svoji kritiki delovanja sodišč oziroma nekaterih sodnikov ter tudi vodstva sodišč. Podane vrednostne sodbe so povzročile določeno mero razburjenja pri nekaterih izpostavljenih posameznikih. A zavedati se je potrebno, da je delo vsakega sodnika (kakor tudi vsakega odvetnika) individualno delo, ki pa je zaradi opravljanja oblastvenih pooblastil tudi javno, zato mora vsak posameznik za svoje delo prevzeti odgovornost ter tudi sprejeti javno kritiko. V kolikor ta ni utemeljena, pa ima po drugi strani seveda pravico, da kritiko javno utemeljeno ovrže.

Kodeks odvetniške poklicne etike v 18. členu določa, da naj odvetnik pri svojem odvetniškem delu varuje ugled sodišč in oblastvenih organov. Njegova dolžnost

je krepiti zaupanje javnosti v njihovo delo. Odvetnik naj zato ne daje žaljivih ali omalovažujočih izjav o delu teh organov in njihovih odločitvah. Tudi svoje stranke naj napotuje na spoštljiv odnos.

Z vidika etične presoje ravnanja odvetnice, ki mora upoštevati vlogo odvetnika v posameznem sodnem postopku in tudi v družbi, pa je vendarle treba pretehtati skupek vseh okoliščin, ki spremljajo posamezni primer in med njimi tudi kontekst, v katerem je določeno javno izražanje uporabljeno.

Če gre za vprašanje, ki je za javnost pomembno, razprava o njem uživa visoko stopnjo varstva pravice do svobode izražanja kot ene temeljnih pravic Evropske konvencije o človekovih pravicah. Za kakršnokoli omejevanje te pravice (pa čeprav le na ravni poklicne etike) mora obstajati utemeljen razlog z vidika javnega interesa.

Omejevanje pravice odvetnikov do svobode izražanja je, tako kot omejevanje pravice sodnikov do svobode izražanja, opravičljivo le takrat in v obsegu, ko je to nujno za demokratično družbo (glej primer ESČP: Baka v. Hungary, 23. 6. 2016).

Sporna članka sta bila objavljena v času javno zelo odmevnega odvzema otrok materi (toženi stranki, katero zastopa odvetnica) na podlagi začasne odredbe sodišča. Šlo je za zadevo, ki je v javnosti sprožila številna vprašanja in dvome o delovanju sodne veje oblasti.

Razprava o delovanju oblasti, v konkretnem primeru sodne veje, katere del je tudi odvetništvo, mora biti aktivna, odprta in kritična, če želimo, da se v družbi učvrsti zaupanje v delo sodišč in pravno državo. Za prijavitelja sporna članka (ki sta bila tudi sicer objavljena v časopisu in reviji, namenjenima strokovni javnosti) sta prispevala h kritični javni razpravi o delovanju pravosodja.

Odvetnične izjave v člankih, pa čeprav ostre in neposredne, niso neetične, če jih bralec razume kot kritiko ravnanja ali stališče pisca, ne pa kot osebni napad na sodišče ali posamezne sodnike, njihovo poniževanje, zasmehovanje. Izhajajoč iz pomena pravice do svobode izražanja in ob upoštevanju vsebine zapisa v obeh člankih Komisija za etiko ocenjuje, da odvetnica z javnim izražanjem v za prijavitelja spornih člankih ni presegla polja etično sprejemljivega in zato ni ravnava v nasprotju s pravili in načeli Kodeksa odvetniške poklicne etike.

Komisija za etiko
Odvetnica Živa Drol Novak, l. r.
Odvetnica Tatjana Ahlin, l. r.
Odvetnik Janez Starman, l. r.